

JEROEN WINDMEIJER

PETROVA ZPOVĚĚ



EVANGELIUM, KTERÉ NEMĚLO BÝT NAPSÁNO.

Historický thriller

Petrova zpověď

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz



x·y·z

NAKLADATELSTVÍ

Jeroen Windmeijer

Petrova zpověď – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.


ALBATROS MEDIA a.s.



x·y·z

JEROEN WINDMEIJER

PETROVA ZPOVĚĚ

Copyright © Jeroen Windmeijer
Translation © Adéla Elbel, 2018
Cover Picture © Matěj Pospíšil
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2018

ISBN tištěné verze 978-80-7597-143-2
ISBN e-knihy 978-80-7597-199-9 (1. zveřejnění, 2018)

Zavolal svých dvanáct učedníků a dal jim moc nad nečistými duchy, aby je vymítali a uzdravovali každou nemoc a každou chorobu. [...]

Těchto dvanáct Ježíš vyslal a přikázal jim: „Na cestu k pohanům nevstupujte, do samařské obce nechoďte; jděte raději ke ztraceným ovcím z lidu izraelského.“ – MATOUŠ 10: 1, 5–6

prolog

— LUGDUNUM, LÉTA PÁNĚ 72 —

Stařec hleděl do dále přes nekonečnou vodní hladinu, zatímco si vítr pohrával s jeho vousy. Voda mu klidnými vlnkami omývala bosé nohy a máčela lemy vlněného roucha. Stál tam, jako by čekal, že se před ním moře otevře, stejně jako kdysi Všemohoucí rozevřel moře před Mojžíšem, když mu byl faraon se svými muži v patách. Teď ho nikdo nepronásledoval, včas unikli strašlivému zničení města Božího. Ješua ho předvídal. Neprorokoval snad, že nezůstane kámen na kameni, že všechno bude zbořeno? Kdo by býval čekal, že se jeho slova tak rychle naplní?

Na co tedy čeká? Nestane se tahle generace svědkem jeho slavného návratu? „Ó Pane, pomoz mé nedověře...“, zamumlal si pro sebe. Neměl Jidáš nakonec pravdu? K hrudi si tiskl krabičku ze slovnoviny, kterou neměl to srdce vyhodit.

Konec byl nablízku. Neunikli snad o vlások krveprolití ve městě, neviděli z vrcholku kopce hořící Chrám, nedocházely zprávy o válce a válečné hrozbě, netáhl jeden lid proti druhému a nespojovala se království do boje s jinými královstvími? Přišla zemětřesení a hladomory – počátek ran, jak bylo prorokováno. Nebylo snad mnoho následovníků Cesty postaveno před soud, bičováno

v synagogách a přivedeno před místodržící a krále, aby o Ném podali svědectví?

Slyšel za sebou funět svého koně; od nozder mu stoupaly obláčky páry. Archip, jeho společník, držel v rukou otěže – jako kdyby to zvíře někdy mohlo napadnout odejít od svého pána. Pohnutě se otočil. Ne, tohle zvíře mu bylo a zůstane věrné. Zvíře tě nikdy nezapře...

Archip na něj kývl. Měl pravdu, bylo dokonáno. Po této pohromě bylo zapotřebí se dostat co nejdál od místa neštěstí. Tadeáš a Bartoloměj do Arménie, Matouš do Etiopie, Lazar, Marta a Marie s Ješuvými dětmi do Galie, Josef z Arimatie do Británie... Pavel po svém osvobození v procesu v Římě odešel už o mnoho let dříve do Španělska, kde zemřel.

Možná tohle všechno bylo součástí nějakého božského plánu, aby tahle dobrá zpráva doputovala do všech koutů světa. Jeho a Archipova cesta končila nejspíš tady u Brittenburgu, jednoho z nejvzdálenějších koutů Římské říše. Ty hrůzy, které na cestě zažili! Ty těžkosti, které si protrpěli, když přecházeli Alpy, častěji pěšky než v sedle... A ten neustálý strach, že budou objeveni. Zpívali si, aby si dodali odvalu: „Ovinuly mě provazy smrti, zachvátily mě dravé proudy Ničemníka, provazy podsvětí se kolem mne stáhly, dostihly mě léčky smrti.“ Ale Bůh byl dobrý a ušetřil je.

I tady byly nepokoje: velké povstání Batávů a Kananéfátů proti římskému utiskovateli. Prudká, ale k zániku odsouzená vzpoura, jako rychle vzplanutá pochodeň uhašená krví mnoha mladých mužů. Opravy byly v plném proudu, za čas by všechno mělo být jako předtím.

„Kéfo!“

Volali ho. Ještě stále na toto jméno nereagoval ihned, ačkoliv ho dostal od Mistra už před více než čtyřiceti lety. Byl tehdy mladý, něco přes dvacet let, a v plné síle mladí. Svaly na pažích měl vyrýsované, od brzkého rána do pozdního večera se věnoval svým sítím... Šimon bylo jméno, které mu dali jeho rodiče. Kéfa, skála, bylo krásné jméno, jméno s příslibem. „A na té skále zbuduji svou církev,“ řekl mu On. Ale co z toho se vyplnilo, pomyslel si, stoje na pláži.

V přílivu se stejně jako doma houपालy loďky čekající na nové ráno s příslibem dobrého úlovku. Ohlédl se a kývl, že už jde.

Vracel se zpátky, tu a tam se propadal do sypkého písku. S menším úsilím nasedl na koně a konejšivě ho poplácal po krku. Podle domluvy teď pojedou zpět do osady poblíž Matila a tam se poptají na přístřeší. Cítil, že se blíží jeho konec, a nevěděl, co si o tom myslet. Beznadějně selhal, nebo učinil důležitý krok k zachování památky Mistra? Svému věrnému společníkovi na cestách dal přesné instrukce pro případ, že by zemřel. Měl zachovat obřady kolem pohřbu v úctě tak, jak to předepsali předkové. Teď mu ale nedělala tolik starosti jeho dočasná schránka, a ani tolik nešlo o spásu jeho duše, vždyť Pán sám mu předal klíče od svého království; ne, starosti mu dělaly dopisy, které s sebou nesl a které Archip přepsal a přeložil do řečtiny.

Důmyslná konstrukce slonovinové skříňky zajistí, že se jejího vzácného obsahu nedotkne voda, vítr, země ani oheň. Svůj další spis nazvaný Pramen zanechal v Jeruzalémě, aby z něj ostatní mohli čerpat ve vlastní verzi Dobré zprávy. Ale tohle bylo něco jiného, nebylo to určeno každému. Nechá na Všemohoucím, aby rozhodl, jestli bude spis kdy nalezen. Pak budou lidé moci posoudit, zda se rozhodl správně.

Zatímco se slunce za cestujícími pomalu sklánělo do moře, koně se s námahou plahočili sypkým pískem dál přes duny. Před nimi ležela žlutozelená krajina s nízkými křovisky a v dálce bylo vidět třpytící se hladinu spousty jezer. Jako by se domluvili, začali si oba pobrukovat stejnou píseň: „K tobě, Hospodine, pozvedám svou duši, v tebe doufám, Bože můj, kéž nejsem zahanben, ať nade mnou moji nepřátelé nejásají. Ano, nebude zahanben, kdo skládá naději v tebe, zahanbeni budou věrolomní, vyjdou s prázdnou. Dej mi poznat svoje cesty, Hospodine, uč mě chodit po svých stezkách“.



— LEIDEN, 1996 —

Tohle byla jeho oblíbená část dne. Peter de Haan usazený na pohovce ve svém kabinetu, nohy položené na pěkně uklizeném konferenčním stolku, si zapálil doutníček. Vyhlédl na kanál na ulici Witte Singel, na které stála vzadu Univerzitní knihovna. Bylo půl šesté, Fakulta archeologie už byla prakticky prázdná. I když se v místnosti nezakazovalo kouřit, pootevřel okno, aby vyhnal nejhorší dým. Ne všichni umí ocenit kouř z doutníčku, který jeho samotného vždy uklidňoval. Teď se ještě dalo okno otevřít, od šesti hodin se automaticky zapne alarm.

Spousta jeho studentů a pravděpodobně i někteří kolegové právě teď asi jedí u dlouhých stolů v univerzitní restauraci, která je součástí budovy LAK vedle fakulty. Ale Peter si vážil chvíli, jako je tato, kdy si mohl v tichosti promítat svůj den a přitom pozorovat kouř, který kroužil vzhůru ke stropu a sem tam ho z ničeho nic rozfoukal průvan.

Byl to klidný den. Dvě přednášky, ráno Úvod do archeologie pro prváky a na konci odpoledne seminář pro studenty historie vyšších ročníků o dějinách Leidenu. Tím, že byl původně historik, ho na fakultě tak trochu považovali za kukaččí mládě, ale jako

autora nejrůznějších knih o historii města klíčů ho čím dál víc zapojovali do archeologických vykopávek, které v regionu probíhaly. Když se mu jakožto člověku zvenčí podařilo získat volnou pracovní pozici na regionální archeologii, vyvolalo to na katedře úšklebky a u některých ten odpor pořád ještě nezmizel. Teď pendloval mezi touhle budovou a katedrou historie, kam už také pořádně nepatřil. Nikdy nebyl konfliktní typ a připadalo mu obtížné proplouvat nástrahami univerzitního života s nejrůznějšími skupinkami, střety zájmů a kolegy, kteří si navzájem záviděli úspěch.

Peter se rozhlédl po místnosti. Všechny stěny zabíraly plné knihovny. Před nimi stály srovnané hromádky dosud nepřečtené odborné literatury, na kterou zase položil hromádku prací, které ještě musel ohodnotit. Na zdi vedle pracovního stolu byly rýsováčky připevněny velké archy papíru, na které si psal myšlenky, nápady a asociace. Drobounké písmo, velké šipky různých barev, schémata a přehledy křížem krážem přes sebe. Byl to jeho způsob, jak si nastolit v chaosu řád.

Nad pohovkou, na které seděl, visely tři zarámované plakáty. Vlevo malovaná reprodukce známého obrazu od Gustaafa Wapperse starosty Pietera van der Werffa, který údajně během španělského obléhání Leidenu nabídl své tělo hladovějícímu obyvatelstvu. Peter tu reprodukcí dostal od města Leiden jako poděkování za zásluhy o město. Pod ní stála slova, která jsou pravým Leideňanům dobře známá: *„Jídla nemám, ale vím, že musím někdy zemřít. Pokud vám má smrt pomůže, vezměte toto tělo, rozkrájejte jej na kusy a rozdělte tak dalece, jak jen to bude možné. To bude mou útěchou.“* Uprostřed visel plakát z *Poslední večeře* od Leonarda da Vinci a na něm dramatický okamžik, kdy spolu Ježíš a Jidáš, ten má v ruce

měšec s mincemi, drží chléb. Koupil si ho sám v Miláně v roce 1978, kdy toho léta po maturitě poprvé cestoval bez rodičů, těsně před tím, než začali fresku restaurovat. A vpravo byla černobílá fotografie papeže na jeho první projížďce v papamobilu s neprůstřednými skly.

Na chodbě byly slyšet kroky. Podle klapotu poznal, že jde o ženu na podpatcích. Co pár vteřin na chvíli ustal, zřejmě proto, že se u každých dveří zastavila a přečetla si jmenovku. Takže to tady neznala. Kroky se blížily a skrz mléčné sklo u dveří viděl, jak se ta žena zastavila. Nejspíš chvíli zaváhala, ale potom zaklepala na dveře, jemně, jako by už vzdávala naději, že tu v takovou hodinu ještě někoho potká.

„Dále!“ zavolal.

Dveře se otevřely a objevila se v nich mladá žena s tmavě blondatými kudrnatými vlasy střední délky a jemným ruměncem ve tváři, oblečená do pěkné, poněkud usedlé halenky s mašlí, úzkých džinsů a na nohou měla lodičky – samozřejmě – s podpatkem. V ruce držela kabelu velkého formátu, spíš praktickou než elegantní, kam by se pohodlně vešel i šanon. Znal ji: chodila k němu na seminář Dějin Leidenu. Během výkladu si vždy pečlivě zapisovala, ale moc nemluvila. To ostatně platilo pro většinu studentů: příliš se styděli něco říct nebo byli příliš málo připraveni, než aby z nich vypadlo něco smysluplného. Jak že se jmenovala... Á, ano, Judith. Judith Cherevová.

„Pojď dál, Judith,“ pobídl ji. „Co pro tebe můžu udělat?“ Posadil se rovně a začal rukou rozhánět kouř jako školák, kterého nachytali v kočárkárně.

„Omlouvám se, že vás obtěžuju, takhle bez domluvy. Chtěla jsem vás ještě oslovit po hodině, ale odešel jste hodně rychle. Mi-

nulý týden jsem vám poslala elektronickou zprávu. Pamatujete si to? Určitě dostáváte víc zpráv. Šlo o mou diplomovou práci, napsala jsem vám svou první koncepci.“ Zůstala stát mezi dveřmi, ostýchavě, ale zároveň s jistou odhodlaností.

Před nedávnem se začala na univerzitě používat elektronická pošta, takzvaný „e-mail“. Podle Petera šlo o zbytečnou novinku, ale to ukáže čas.

„Tvou zprávu jsem si prolítl,“ zalhal. „O čem že to bylo?“

Pobídl ji, aby šla dovnitř a posadila se.

„Jsem v posledním ročníku na historii a chci psát diplomku o dějinách židovstva v Leidenu. Hlavně jsem se chtěla zaměřit na jistého židovského obchodníka, kterého uchvátil rabín Zvi.“

„Ahá, Šabtaj Cvi, Mesiáš.“

„Ne, tím nebyl,“ odpověděla, zřejmě ostřeji než chtěla, protože se okamžitě omluvila. „Ale spousta lidí si myslela, že ano. Chci nastínit, jak vypadalo rané židovstvo v Nizozemsku, a potom se zaměřit na Leiden a v něm na toho obchodníka.“

„A ty sama jsi židovka?“

„Ano, jsem. Judith je poměrně židovské jméno.“ Zasmála se.

„Nepodřezala někoho? Nebezpečná žena. Neobjevuje se Judith v tom příběhu o...“

Jeho větu přerušil telefon.

Peter Judith naznačil, aby ještě zůstala sedět. Když kolem ní procházel, aby zvedl sluchátko, zachytil závan parfému a na chvíli se mu zatajil dech. Ta vůně mu byla povědomá, ale nedokázal ji hned zařadit.

„Ahoj, Petře, musíš rychle přijít,“ ozval se vzrušený hlas Thomase Konijnnerberga. „Našli jsme něco neuvěřitelného.“

Thomas vedl vykopávky římského tábora Matilo na hranici mezi Leidenem a Zoeterwoude. Předtím, než se začne stavět nová čtvrť Roomburg, dostali městští archeologové z Leidenu čas, aby oblast prozkoumali. Protože bylo tohle území součástí severní hranice Římské říše, nacházely se zde pozůstatky z toho období pravidelně. Nyní nalezené zbytky římského tábora, které se shodovaly s vykopávkami raně románského vojenského tábora v Nijmegenu, byly pro tuto oblast unikátní. Ale tak rozrušeného jako teď ho Peter nikdy neslyšel.

„Už letím,“ zažertoval Peter. „Ale nechceš alespoň naznačit?“

„Maska! Bronzová maska k přilbě, a je v dobrém stavu, asi nejkrásnější, jaká se kdy v Dolní Germánii našla. Je naprosto ohromující, jako by se na tebe přímo díval římský voják z té doby. Dějinám tváří v tvář. To musíš vidět sám. Pokřtili jsme ho Gordon, hahaha!“

„Gordon? Jako ten zpívající amsterdamský kudrnáč?“ Peter se dal do teatrálního zpěvu: „Kéž bych mohl býýýt na chvíli s tebou.“

„Přesně ten. Podobají se jak vejce vejci. Ještě rychle zavolám Hogersovi, bude z toho mít radost, takhle těsně před důchodem. Ale pojď hned, uvidíš to na vlastní oči! Jsem tu už sám, zbytek šel domů. Zítra mají všichni volno, protože ve městě budou oslavy 3. října. Jestli si pospíšíš, tak na tebe ještě chvíli počkám. A je toho víc, Petře, je toho víc. Kvůli tomu ti volám. Našel jsem ho, a ty jsi první, kdo to ví.“

„Tak dobře, já... Co myslíš tím, je toho víc? Koho jsi našel? Myslíš tím...“ Ale Thomas už zavěsil.

O pár vteřin později uslyšel zvonit telefon ve vedlejší místnosti. Thomas neztrácel čas.

Peter ještě chvíli stál se sluchátkem v ruce a cítil, jak jím proniká osten žárlivosti. Ale nemohl si stěžovat, on nestál s nohama v hlíně, takže nikdy nebude mít podobné nálezy. Práce archeologa pro něj pořád měla nádech romantiky z mládí. Dobrodružství jako v Indiana Jonesovi... Každým okamžikem člověk může narazit na mimořádný poklad z minulosti, který se poté, co byl stovky let ukryt, zase vynoří.

Judith si odkašlala. Na chvíli na její přítomnost zapomněl. Jak tam tak seděla na krajíčku sedačky, jako by si měla každým okamžikem stoupnout, světlo, díky němuž se jí krásně leskly vlasy... Najednou věděl, koho mu připomíná. Izrael, 1978; po střední škole jel na pár měsíců pracovat do kibucu. Sabrina. Bože, jak byl zamilovaný...

„Magie Noire?“ zeptal se.

Tázavě na něj pohlédla.

„Magie Noire, tvůj parfém. Lancôme. Máš ho na sobě, vid?“

Zasmála se překrásným smíchem. „Ano, opravdu. Dobrý, to by moc mužů nevědělo. Vy se v tom vyznáte?“

„Někoho mi to připomnělo, z hodně dávné doby. Ale dobrá, zrovna jsem měl telefonát. Ty vykopávky v Roomburgu, něco tam našli. Chtějí, abych se přišel podívat.“

Zatvářila se zklamaně.

„Klidně pojd' se mnou,“ navrhl. „Cestou mi můžeš říct, co přesně chceš dělat. Myslím, že to nebude na dlouho. Potom tě zase vysadím ve městě.“

Na chvíli zaváhala, naklonila hlavu a podívala se na něj, jako by chtěla odhadnout, co zamýšlí. „Tak fajn,“ odpověděla. „Stejně nemám co na práci. Když mi dáte nějaké rady, třeba budu moct večer dál pracovat na své koncepci.“

Peter popadl klíče od auta a oblékl si kabát. Počítač nevypnul, protože se na něm ještě chystal večer pracovat. Když šli po chodbě, všiml si, že se ještě svítí u Pietera Hogerse, jeho bývalého učitele. Normálně už býval touto dobou doma, ale teď určitě piluje svou rozlučkovou řeč. Pozítří, v pátek 4. října, se stane emeritním profesorem.

Peter zaklepal na dveře a otevřel, aniž by počkal na odpověď. Hoger se rozzlobeně ohlédl: sluchátko držel přitisknuté na prsou.

„Jedu do Matila,“ řekl. „Volal mi Thomas Konijnenberg. Našel masku k přilbě, ve skvělém stavu. Prý vypadá jako Gordon, ten zpěvák z Amsterdamu.“

„Jo, jo, před chvílí mi volal... dobrá, dobrá,“ odpověděl roztržitě Pieter. „Poslechnu si to později. Jsem uprostřed hovoru. Až se vrátíš, podáš mi o tom zprávu... Předpokládám, že ještě přijdeš.“ Pohlédl za Petera na Judith a krátce pokývl na pozdrav. Potom se zase otočil, aby dal najevo, že rozhovor už skončil.

„Vypadal docela podrážděně,“ poznamenala Judith poté, co Pieter potichu zavřel dveře.

„Asi jsem neměl jen tak vpadnout dovnitř. Je to trochu neslušné. Ale co, dá se to svést na rozrušení.“

Přešli přes ulici Witte Singel ke garážím pod budovou, kde sídlily moderní cizí jazyky, hned vedle univerzitní knihovny.

„Ten Thomas je váš dobrý kamarád?“

„Thomas? No, ne přímo kamarád, spíš takový kolega, i když není nijak spojen s univerzitou. Párkrát jsme spolu byli na skleničce, ale myslím, že máme dobrý vztah. Dřív jsme spolu chodili na pár přednášek. Má taky dobrou síť spolupracovníků; oba patříme do sítě toho druhého, asi takhle bych to řekl.“

Sešli po schodišti do parkovacích garáží.

V důvěrném prostoru auta vynikl Judithin parfém ještě víc. Peter na chvíli zavřel oči.

„Jste v pořádku?“ zasmála se.

„Ano, ano.“ Nastartoval auto. „Tak povídej o té diplomce. Židovstvo v Leidenu, o tom se toho zatím moc nenapsalo. To může být problém.“

„Já vím, ale v městském archívu jsem našla několik dopisů a směnek od obchodníka, na kterého bych se chtěla zaměřit. Ty ještě nikdo nepoužil, což mi přišlo samo o sobě zajímavé.“

„A o jakém období to mluvíme?“ Otočil auto na Witte Singel, široký kanál, který se spoustou zatáček vinul kolem starého centra města. Projeli kolem hvězdárny s charakteristickou kopulí. Cesta by neměla trvat ani čtvrt hodiny.

„Našla jsem několik písemností o kupci Moše Levim. Nejstarší se datuje z roku 1660 a nejmladší z 1666. Už to je výjimečné, protože v leidenských archívech se ze sedmnáctého století nedají najít o židech skoro žádné zmínky. Až od osmnáctého století tady v Leidenu vzniká cosi jako židovská komunita.“

„A proč tě ten muž tolik zajímá? To bude asi tenká diplomka, pokud se máš opírat jen o několik dokumentů.“

„Nechci psát jen o něm. Prostě toho bylo zatím o židovstvu v Leidenu napsáno málo. Vlastně chci ve své práci udělat přehled židovské obce v Leidenu, takže od začátku sedmnáctého století až doteď.“

„Bydlíš taky na židovských kolejích v Levendaalu?“

„Ne, to ne,“ zasmála se. „Bydlím v domě s dvorkem, ktorej je ale hodně cool, je to Groot Sionshofje. Když jsem od jedné spolužačky slyšela, že se jim uvolnilo místo, okamžitě jsem tam jela, protože

mi připadalo legrační bydlet na takovém místě s takovým názvem. A podařilo se mi to. Navíc je pěkně v centru.“

„No dobře, tvoje diplomka...“

„Ano, takže dějiny židovstva v Leidenu se speciálním zřetelem na Moše Leviho. Ale možná je to na diplomku moc,“ poznamenala váhavě. „Co myslíte?“

„Já – a ostatně mi tykej – já myslím, že je to opravdu trochu moc. Musíš si položit otázku, co chceš? Předtím jsi říkala, že byl ten Moše, ten obchodník, ovlivněný rabínem Zvim, že?“

„Ano. Proto jeho korespondence po roce 1666 končí. Myslím, že všechno prodal a odjel do Turecka, protože byl přesvědčený, že je rabín Zvi Mesiáš.“

„Tak bych se zaměřil na to. Začneš svou práci příchodem židů do Nizozemska a nakonec do Leidenu. A potom budeš psát o tom obchodníkovi. Tak můžeš ukázat, jakou úlohu převzali židé ve společnosti. Obchod, kontakt s nežidy a takové věci. Potom věnuješ jednu kapitolu rabínovi Zvi, a poté budeš psát o tom svém obchodníkovi, který prodal celý svůj majetek, aby tuto osobu následoval, stejně jako spousta evropských židů v té době. Pak budeš mít podle mě dobře vymezený předmět výzkumu, originální a dobře uchopitelný pro někoho v posledním ročníku na historii. A co je moc dobré: použiješ materiály, které dosud nikdo nepoužil. Můžeš se pokusit publikovat o tom jeden nebo dva články. A pokud budeš chtít dělat víc, můžeš přemýšlet o doktorském studiu.“

Peter na ni krátce pohlédl. Vypadalo to, že se začervenala, ale neviděl pořádně, protože se začalo stmívat.

Na cestě byl hustý provoz. Doprava stála na Levendaalu a Hoge Rijndijku. Bylo normální, že je tady v tuto hodinu hodně rušno, ale

teď bylo navíc ještě zavřené centrum kvůli každoroční oslavě osvobození Leidenu od Španělů v roce 1574.

Asi po dvaceti minutách stání a pomalé jízdy konečně dorazili na staveniště čtvrti Roomburg. Bylo už půl sedmé a všechno vypadalo opuštěně. Svítilo se už jen v jednom velkém stanu, o kterém Peter věděl, že se zde omývají, klasifikují a balí do krabic nálezy z toho dne. Protože pozemek vypadal hodně bahnitě, zaparkoval auto stranou. Šli ke stanu a občas se zabořili do mokré trávy. Judith nemohla mít méně vhodné boty, ale nevěnovala blátu, které jí zašpinilo lodičky, žádnou pozornost.

Najednou se rozevřela přední část plachty stanu a vyšla z něj postava. Peter v ní nedokázal nikoho rozeznat kvůli protisvětlu ze stanu. Peter zamával a zavolal Thomasovo jméno, protože vycházel z toho, že je to on. Zdálo se, že se ten muž polekal, na chvíli strnul a potom začal utíkat opačným směrem.

I Peter se rozběhl.

2

Peter dorazil ke stanu jako první a rozevřel plachtu. Thomas ležel na zemi a bylo vidět, že má vážně poraněnou hlavu. Vedle ní se vytvořila kaluž krve. Polní telefon byl potřísněn krví, zřejmě posloužil jako zbraň. Byl z něj vytržen drát, takže se jím nedala přivolat pomoc.

Poklekl vedle Thomase na zaprášené dřevěné desky, které tvořily podlahu. Thomas těžce dýchal a bylo patrné, že trpí velkými bolestmi.

„Co se stalo? Thomasi, můžeš mluvit?“

Do stanu vešla i Judith a zděšeně si položila ruku před ústa.

Thomas se snažil něco říct, ale nedostal ze sebe víc než nesrozumitelné mumlání. Na tváři se mu mísily sliny s krví a ve vlasech měl lepkavou krvavou skvrnu. Nemohli ho převézt, kdo ví, jaké další vnitřní poranění měl.

„Umíš řídit, Judith? Zajed' k nejbližšímu domu a řekni, ať zavolají sanitku. A policii.“

„Promiň, ne, nemám řidičák.“

„Dobře, tak zůstaneš tady a dáš na Thomase pozor. Budu pryč jen chvíli. Je to v pohodě?“

„Ale co když se ten chlap vrátí?“ zpanikařila. „Co mám dělat potom? Nemůžeš mě tady nechat samotnou.“

„Nevěřím, že... Myslím, že ta osoba, která tohle udělala, s tím už byla hotova. Vyšel ven právě, když jsme přicházeli. Budu pryč jen chvíli, nemáme jinou možnost.“

Judith přikývla. Po nedávném ruměnci už nebylo ani stopy. Vypadalo to, že všechna krev jí z tváří zmizela.

„Tak dobře,“ souhlasila, „ale pospěš si prosím.“

Peter chtěl už už vyjít ven, když mu pohled padl na bronzovou masku ležící na zemi. Musela to být ona maska, kvůli které Thomas volal. Vážně jako by z oka vypadla tomu amsterdamskému folkaři. To je ale zvláštní... Když uviděl Thomase ležet na zemi, bezděčně předpokládal, že šlo o přepadení, které zapříčinil senzační nález masky. Ale ta pořád ležela na zemi, nedbale pohozená, jako bezcenná tretka, která se dá vyhrát na pouti.

Peter zvedl masku, která byla překvapivě těžká. Světlo jí propůjčovalo zvláštní lesk a místo na oči tvořily dva tmavé otvory. Zvláštní, když si člověk pomyslí, že ji dělali před dvěma tisíci lety někomu na míru. Že ji nosil někdo z masa a kostí.

„Petře!“ křikla Judith. „Co to děláš? Ten člověk je vážně zraněný, musíš si pospíšet. Dělej!“

Chvilí se na Judith díval, aniž by se zdálo, že ji vidí. Potom masku opatrně položil na jeden ze stolů ve stanu a vyšel ven. Protože stál uvnitř v plném světle, vypadalo to, že je tma venku ještě hlubší, a chvíli neviděl ani na krok. Několikrát zamrkal a rozběhl se přes rozbahněnou trávu. Občas šlápl do kaluže a do bot se mu dostala bahnitá voda.

Peter hledal po kapsách klíče od auta, ale uvědomil si, že je nechal v zapalování. Přišel k autu, otevřel dveře a zanedával: přívěšek s klíčem zmizel. Co má dělat? Kdesi v dálce zahlédl světla domů,

které nyní ještě tvořily okraj Leidenu. Peter se rozhodl, že tam poběží, přímo za světlem. „Světlem pro mé nohy je tvé slovo, osvětluje moji stezku,“ vyslovil nahlas. Žalm 119, nejdelší ze všech žalmů. Znal všech jeho 176 veršů z paměti. Ale bylo to už dávno, co je říkal – bylo to, jako by mu je teď někdo nabídl.

Byla tma, občas na nerovném terénu uklouzl. Košile se mu lepila na zpocená záda a on se pokoušel za běhu rozvázat kravatu. Cípy kabátu povlávaly za ním.

Mezitím se přiblížil k opuštěné ulici, na které stálo pár domů, ale k jeho velkému zděšení tekl mezi stavenišťem a cestou potok. Asi byl příliš široký, než aby se dal přeskočit, ale oběhnout ho by stálo moc času. Peter se váhavě rozeběhl a odvážil se ke skoku. Téměř se mu podařil, ale na břeh dopadl jen jednou nohou, takže ztratil rovnováhu, spadl na stranu a skončil do půl těla ve vodě. Cítil, že si rozřízl holeň o něco ostrého. Vyškrábal se na břeh a vyhrnul si nohavici, aby zkonstatoval, že tam má pořádnou ránu; krev se smísila s tekutým blátem a zabarvila mu okraj ponožky do červenohněda.

V prvním domě se nepochybně svítilo, ale když zazvonil, nikdo neotevřel. U druhých dveří nejenže silně a dlouze zvonil, ale bušil také na dveře, a když se mu zdálo, že to trvá příliš dlouho, také na okno. Na chodbě se rozsvítilo a mužský hlas se zeptal, kdo tam je.

„Já jsem... musíme zavolat policii...“ dostal ze sebe přes sípání a lapání po dechu. „Sanitku... Stala se nehoda... Je tam zraněný, rychle...“ Předklonil se, ruce si zapřel o stehna.

Dveře se pootevřely. Peter se se do nich snažil zatlačit, aby se otevřely víc, ale zabránil tomu řetízek. Obyvatel se polekal a dveře zase zavřel. Peter si uvědomil, že jeho vzhled teď asi nepůsobí zrovna důvěryhodně.

„Pane,“ zopakoval, teď už skoro bezradně, „stala se nehoda. Běžel jsem sem přes pole a spadl do potoka. Na staveništi je zraněný člověk, nutně potřebuje lékařskou pomoc.“

Dveře se opět otevřely, tentokrát dokořán. Muž, podsaditý padesátník s dlouhými kníry, měl na sobě kabát a na krku červenobílou vázanku spolku 3. října. Sjel Petera pohledem od hlavy až k patě a zdálo se, že si uvědomil, že je to vážné.

„Ehm... pojďte dál. Můžete si zavolat. Vy teda vypadáte!“

Muž mu ukázal telefon, který ležel na chodbě na odkládacím stolku. Peter zanechával na dřevěné podlaze špinavé a mokré stopy.

Vytočil tísňovou linku 06-11 a čekal.

Naposledy o tom s Thomasem mluvili. Thomas si velice pochvaloval, jak je pohodlné, že má na nalezišti polní telefon. Tajně ho používal i k tomu, aby sem tam zavolal domů, například aby ohlásil, že přijde o něco později. Předpovídal, že za deset až patnáct let bude mít takový telefon každý. Velká baterie ve skřínce, která se musí nosit s sebou, by se určitě dala zmenšit, a pak by byla dostupná i pro širší veřejnost. Peter se mu vysmál a prohlásil, že si neumí představit tak naléhavý hovor, že by se musel vést na ulici, kde ho může každý slyšet. A všude na ulicích jsou přece telefonní budky, ne? Ale teď musel dát Thomasovi za pravdu. Vlastní telefon by byla v tomhle případě spása. Možná, že by mohl zachránit život.

Telefonistka se zeptala, zda potřebuje policii, hasiče, nebo záchranku.

„Záchranku,“ zařval Peter do telefonu. „A policii. Někoho fyzicky napadli, možná, že zemře. Přijedte rychle, prosím!“

„Jaká je adresa?“

„Adresa?“ Peter si s leknutím uvědomil, že to místo samozřejmě žádnou adresu nemá. „Je to v Leidenu, na staveništi, kde se bude stavět nová čtvrť. Roomburg.“

„Můžete mi to víc upřesnit? Jaké staveniště to je?“ zeptala se ta žena profesionálně klidným hlasem, jako by jen hrála svou roli a musela předvádět telefonát u pracovního pohovoru.

„Řekněte Spaarnestraat,“ poznamenal muž za ním.

„Spaarnestraat v Leidenu, u výpadovky Hoge Rijndijk. Budu stát na silnici, abych vám ukázal cestu.“

„Skvělé, pane. Policie a záchranná služba už o všem vědí a jsou na cestě. Je oběť vážně zraněná?“

„To nevím, vypadá to vážně. Ale nezlobte se, už zavěším,“ řekl Peter a hodil sluchátko na vidlici. Na místě, kde stál, se utvořila kaluž vody. Obyvatel domu se na ni chvíli díval a potom se zase koukl na Petera.

„To nevádí. Klidně běžte ven čekat na sanitku. Zrovna jsem se chystal odejít na pouť. Ale fajn, to vás teď asi nezajímá.“

Peter se na něj podíval a snažil se o přátelský úsměv.

„Je to škoda,“ spustil zase muž.

„Co myslíte?“

„Že tam budou stavět. Vždycky se mi to líbilo, mít takový volný prostor přede dveřmi. Ale no jo, co s tím člověk nadělá, že?“

„Jdu ven, děkuji za pomoc.“

Muž přikývl a pustil ho ven. Peter slyšel, jak se řetízek okamžitě ocitl zpátky na svém místě, jen co se zavřely dveře.

Venku mu bylo chladno, hlavně proto, že byl do poloviny těla promočený a košili měl také provlhlou zchlazeným potem. Přitáhl si kabát trochu víc k tělu, ale moc to nepomohlo.

V dálce uslyšel sirény. To bylo rychlé! Houkačku sanitky, která měla tři tóny, bylo slyšet víc než dva tóny policejního vozu nebo vozů.

Až teď si Peter uvědomil, že ani vteřinu nepomyslel na Judith. Musel si zakázat, aby opět přeskočil potok a běžel za ní. Co když se ten člověk opravdu vrátil? Vždyť přece hned neodešel, ale dal si tu práci a vytáhl mu klíče ze zapalování. Vlastně je divné, že to auto rovnou neukradl.

„Dej jí sílu, Bože Izraele,“ zamumlal.

Sanitka vjela do ulice. Postavil se doprostřed ulice a začal divoce mávat rukama, dokud před ním sanitka nezastavila. Přijely i dva policejní vozy. Ještě než mohl zdravotník otevřít dveře, přiběhl Peter na stranu spolujezdce, který stáhl okénko.

„Není to tady!“ zakřičel. „Je to na staveništi, ukážu vám cestu.“

Zdravotník se na něj nejdřív užasle podíval, ale okamžitě vystoupil. „Posadte se na moje místo a ukážete kolegovi cestu. Já si sednu dozadu.“

Otevřel dveře sanitky a nastoupil, aby mohl Peter zaujmout jeho místo. Řidič opět zapnul maják. Peter mu rychle objasnil situaci, v jaké se s Judith ocitli.

Naštěstí jeli rychle. U staveniště řidič na chvíli zastavil, aby zhodnotil, jestli se dostane přes pozemek; celkem rychle rozhodl, že to zřejmě půjde. Policejní vozy je následovaly.

Peter otevřel dveře a vyskočil ven, ještě než sanitka úplně zastavila. Tělem mu projela bodavá bolest ze zraněné holeně.

Běžel ke stanu, rozevřel plachtu, připraven na nejhorší. Judith tam naštěstí ještě byla, a zjevně bez úhony. Seděla na zemi, nohy natažené před sebe. Thomasovu hlavu měla položenou v klíně.

Moderní pieta. Fotograf by nedosáhl dramatictějšího světla. Jemně ho vískala ve vlasech. Petrem projel osten žárlivosti, což bylo samozřejmě směšné.

Vzhlédla k němu, bezradně a se slzami v očích.

„Dýchá hodně slabě. Nevím, jestli to zvládne.“

V tu chvíli vešli zdravotníci a pustili se do práce. Opatrně nadzvihli Thomasovi hlavu, aby mohla Judith vstát. Jeden zdravotník ho rychle prohlížel, zatímco jeho kolega odešel a za chvíli se vrátil s nosítky. Co nejopatrněji na ně tiše sténajícího Thomase položili.

Judith padla Peterovi do náruče a on ji pevně objal.

Chvíli tam tak stáli. Nasával vůni jejích vlasů a opět ucítil parfém, který ho navzdory situaci vrátil k Sabrině. V odletové hale letiště Bena Guriona stáli v objetí dobrou hodinu, do té doby, než opravdu musel odejít. Už proběhl poslední *boarding call*. Poslední polibek, který se následně ukázal jako opravdu poslední.

Dovnitř vešli dva policisté doprovázeni postarším mužem s dost unaveným pohledem. Bylo pozoruhodné, že měl na sobě také červenobílou kravatu k příležitosti 3. října. Následoval je mladík, tak dychtivě, jako by vstoupil do napínavé televizní epizody.

Peter s Judith jim stručně popsali situaci. Muže, kterého viděli utíkat, nedokázali vůbec popsat. A když je teď starší policista zpovídal, začali dokonce téměř pochybovat, jestli to byl vůbec muž.

Peter vypověděl, že mu někdo vytáhl klíčky ze zapalování, a Judith na něj vyděšeně pohlédla.

„A jak se dostaneme...?“ zeptala se.

„Nebojte se,“ uklidňoval ji starší policista. „Odvezeme vás domů. Nejdřív se spojíme s naším vyšetřovacím týmem, který bude muset zajistit stopy. I když se obávám, že toho moc nenajdou, dnes

to tu už asi pošlapalo příliš mnoho lidí. Doufejme, že něco najdou na telefonu.“

Zaklapl svůj zápisník a schoval ho. Jeho kolega vyšel ven.

Policista se zhoupł v nohou. Vtom mu pohled padł na bronzovou masku.

„To vypadá jako Gordon!“ zasmál se hlasitě. Vzal masku do rukou, ale v tu chvíli si uvědomil, že by na ní mohly být otisky prstů, a rychle ji zase položil. „To je nádherná věc. Zvláštní, že si ji útočník nevzal!“

Jeho kolega se vrátil, aby mu oznámil, že tým je na cestě. Policista nabídl Peterovi a Judith, že mohou požádat kolegy v druhém autě, aby je odvezli domů. Oni sami počkají na příjezd týmu.

Judith s Peterem vyšli ven směrem k policejnímu autu, u kterého čekali dva policisté, kteří vypadali, že již dostali instrukce.

„Kam vás máme odvézt?“ zeptal se jeden z nich.

„Já bydlím v Groot Sionshofu,“ prohlásila Judith, „ale tam se dá teď během oslav těžko dostat.“ Chvíli přemýšlela a potom ukázala na Petera. „Pojedu s ním.“

„V takovou chvíli bych taky raději nebyla sama,“ poznamenala tiše, aby to slyšel jen on.

Přikývl.

„Bydlím na ulici Boerhaavelaan,“ řekl Peter, „u parku Leidse Hout. Myslím, že se tam dá dostat jednoduše.“

Nastoupili dozadu do auta.

Když odjížděli, Peter se ještě jednou otočil. Do jakého absurdního filmu se to dostal?

Drkotali přes pozemek. V rádiu hrála místní stanice. Kde jinde by hráli píseň *Třetího října* od leidenské kapely Rubberen Robbie?

Judith se zabořila do sedačky a lehce se o něj opřela. Peter předpokládal, že to dělá z únavy, ale ona strčila ruku do kabelky a něco z ní vytáhla.

„Navíc ti chci ukázat tohle,“ zašeptala mu. Opět jí zrudly tváře. Na klíně měla krabičku v barvě slonoviny.

3

— ÚTRŽKY Z DENÍKU THOMASE KONIJNENBERGA —

Pondělí 1. července

Je fajn být zase zpátky na místě, které už tak důvěrně znám. Stejně jako minulý rok jsem na tři měsíce zbaven veškeré administrativní zátěže, abych se mohl plně věnovat tomu, kvůli čemu jsem archeologem: stát v bahnitě hlíně. A odkrývat zeminu vrstvičku po vrstvičce... Ten pocit se dá nezasvěcenému těžko vysvětlit: téměř zenové soustředění, které samovolně vzniká při pečlivém odebírání hlíny nebo písku, s neustálou tajnou nadějí, že se objeví něco senzačního, a s reálnou možností, že se to opravdu stane. Ta představa, že člověk o trošičku víc porozumí životu opravdových lidí, lidí z masa a kostí, kteří se už dávno rozpadli na prach, ale kteří tu kdysi vedli své životy, se svými nadějemi a touhami, neštěstími a smutkem. Budou se takhle jiní za dva tisíce let zabývat našimi životy a přemýšlet, co jsme cítili?

Ta romantičnost u mě nikdy úplně nezmizela, i když vím, že je někdy těžké najít tam to napětí, když na konci dne proséváte a oplachujete prokřehlýma rukama nálezy z toho dne ve stanu, ve kterém je průvan... Když člověk v nejlepším případě našel trochu

větší kousky amfory nebo talíře. Ale samozřejmě, že nejde jen o tohle; je také potřeba určit obvod kastelu, pátrání po funkcích různých místností a všechny tyhle věci.

Brzy se spolu poprvé sejde letošní tým. Je tam několik lidí, kteří tu byli i loni, ale také několik nových obličejů, zejména studentů archeologie, kteří tím získají zkušenost s vykopávkami a přivydělají si pěkné kapesné.

Máme to tu do prvního říjnového týdne, abych byl přesný, tak do 4. října. I když si říkám, že ten poslední týden nesmím počítat s přílišnou účastí. Studenti už budou mít školu a spousta kolegů půjde raději do města slavit osvobození Leidenu. (Představte si, že za tu dlouhou dobu najdou lidé ruské kolo a vůbec ho nebudou znát. Co si budou říkat, že to bylo? Velký stroj používaný při rituálech, kdy se zasvěcování posadili do sedaček, aby prožili koloběh života?)

Pátek 5. července

Máme za sebou první týden. Samozřejmě, že mě bolí všechny svaly, to se dalo čekat. Za chvíli nasednu pěkně na kolo, pojedou domů a vysprchuju se, i když se mi nikdy nepovede dostat z pórů všechen prach... K následujícím měsícům bude patřit smutek za nehty, Suus si ze mě kvůli tomu vždycky dělá legraci.

Mám opět dobrý tým, stejně jako minulý rok. Bere to vážně, ale ne zase příliš. Jsou soustředění a zapálení. Mám pocit, že spolu dobře vycházejí. Páreček, který se tu loni poznal, letos slaví rok vztahu. To je pěkné! Je tu jeden podivín, Herman, drží se od ostatních trochu stranou. Bydlí na privátu v pronajatém pokojíku, který

je odsud, co by kamenem dohodil. Je původem Němec, což je poznat na jeho přízvuku. Spolupracuje, mluví se všemi, ale opravdové pouto tam nějak chybí. Minulou neděli se vyťahoval kvůli vítězství v Evropské lize, ale ani to nepůsobilo moc upřímně.

Pátek 12. července

Zrovna jsem dopsal hlášení o tomto týdnu; teď mám čas na pár osobních poznámek, než si dáme páteční odpolední pivo a já půjdu domů. Protože se letos, stejně jako minulý rok, soustředíme na vesnici, která stála vedle vojenského tábora, nacházíme i předměty denní potřeby Neřimanů, kteří zde bydleli. Muselo to být pestré společenství obchodníků a řemeslníků; nacházíme i předměty, u kterých je jasné, že nepochází z tohoto kraje, jako sklenice, spony a korále.

Pátek 19. července

Začal jsem si trochu dávat pozor na Hermana a už nejsem tak šťastný, že jsem ho přijal do týmu. Nedokážu to přesně popsat, ale zdá se mi, jako by hrál nějakou roli a byl někým jiným, než říká. Dnes jsem ho „nachytl“ ve svém stanu, kde nemá prakticky co pohledávat. Ale ukázal mi zranění na prstu a řekl, že hledá lékárničku, kterou opravdu ve stanu mám. Měl jsem z toho divný pocit.

Čtvrtek 25. července

Dnes byl velmi výjimečný den: narazili jsme na pohřebiště hned vedle místa, kde se měla nacházet vesnice. Oficiálně to bylo těsně mimo pozemek, kde nám bylo dovoleno kopat, ale myslím, že bych si to dokázal před komisí obhájit.